

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;

si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Preoti'a romanésca.

V.

Lumea a inaintatu intru tóte cu timpul.

Inaintarea lumii a produsu in tóte schimbàri insemnate. Si astadi numai esista institutiune, carea se traiésca, si se lucre la realisarea scopurilor, ce le urmaresce dupa modulu de viétia, pre carele lu-practicá numai inainte cu 30—40 de ani.

Biseric'a romana si ierarchi'a romana a intielesu de timpuriu acésta porunca a vremii; si voindu a inaintá cu timpul si-a datu o lege, prin carea a voitu se se faca mai spornica in tóte.

Numai este astadi, si numai póte se mai fia biseric'a si preoti'a romanésca restrensa numai la altariu, si respective la afacerile spirituale. Ochiulu bisericiei detoriu este astadi se véda, si se ingrijésca de mai multe. Biseric'a trebuie se fia astadi, cá si unu parinte bunu, carele, precum se silesce a inspirá in inimile filoru sei adeveturile religiunei: toema asia se lupta din tóte puterile se-i deprinda a lucrá si prin lucrulu maniloru loru a-si cascigá pre cale cinstita o bucata de pane.

Altariulu deci are astadi detorinti'a, cá pre langa altariu, bine se mai manueze si amvonulu; si din amvonu biseric'a are indetorierea se invetie pre credintiosi unu modu de viétia si de lucrare, pre carele punendu-lu in practica se póta se-si cascige mai usior cele trebuintiése spre a-si poté portá sarcinele publice si a-si intemeiá o bunastare materiala.

Dar precum tat'a nu póte invetiá pre pruncii sei numai cu verb'a; ci pentrucá invetiatur'a se póta prinde, si se se lege de densii, — tatalu trebuie se-le premérgea intru tóte cu esemplu: toema asia se are lucrulu si cu invetiatur'a amvonului. Nu valoréza amvonulu multu, cand in viéti'a celui ce invétia de pre amvonu nu se vedu fapte intru tóte acomodate invetiaturiloru, pre cari le profeséza.

Daca invétia si propaga amvonulu religiositate, atunci neaperatu acésta religiositate trebuie se se véda mai antaiu in viéti'a si in cas'a preotului.

Totu astfelu daca amvonulu invétia si propaga economia, — acésta economia trebuie se se véda, si se se cunósca mai antaiu in cas'a preotului, — si mai cu seama trebuie se se véda in economi'a bisericiei. Are si biseric'a cá corporatiune si cá subiectu de dreptu de sene statatoriu daraverele sale economice. Are si biseric'a economi'a s'a; si acésta economia nu póte, si nu ar trebui se fia altcum, decât o economia de modelu.

Biseric'a sustiene la noi scól'a confessionala, biseric'a incaséza si platesce. Biseric'a mai are apoi banii ei, pre cari ii-imprumuta la credintiosi pentru fructificare. Averea bisericiei este la noi la romani averea nationala. Unde este avere, este de regula si gandu bunu si multa socotéla, pentrucá acésta avere se se administreze bine, si bine se fia asigurata pentru generatiunile viitórie, cari precum vedem noi, ca se desvolta lucrurile, — de buna seama voru avé mai multe trebuintie, decât noi, cei cari traimu astadi.

Averea bisericiei trebuie sporita, — fara a-se pune sarcine pre credintiosi si fara a-se dá ansa la cea mai mica asuprire, seau ingreniare a cuiv'a.

Asia se fia.

Dar pentrucá se aflamu omulu, pre umerii carui'a este pusa sarcin'a de a ingrijí de chivernisirea si sporirea acestei averi, — am deschisu statutulu organicu, si am aflatu, ca multe sunt manile si organele, cari chivernisescu si ingrijescu acésta avere. Am aflatu adeca, ca legea dispune, cá in totu loculu se fia o epitropia, carea aduna si conservéza, incaséza si platesce, unu comitetu parochialu, carele controléza, si poruncesce epitropiei ce se incaseze, si ce se plateésca, — apoi unu sinodu parochialu compusu din intréga obscea crestinésca, carele controléza ce face epitropi'a si comitetulu cu averea Domnului, si cauta si aréta isvórele, din cari acésta avere se se sporésca si inmultiésca. Am aflatu mai departe, ca preotulu inca si-are in tóte aceste foruri unu locu, pre carele i-lu da legea pentru aceea, pentruca este preotu. Dupa dispusetiunile statutulu organicu preotulu este pre-

siedinte naturalu alu sinodului si membru naturalu alu comitetului parochialu. Va se dica banu bisericescu nu se póte incassá, si nu se póte solví din cass'a bisericeii, fara se aiba cunoscintia despre acést'a preotulu. Si precum se intempla acést'a cu afacerile, cari privescu banii bisericeii : tocma asia se intempla si cu tóte celelalte agende ale parochiei.

Preotulu, asia a intocmitu acést'a legea, trebuie se fia la tóte de facia si trebuie se aiba cuventu in tóte. Gasimu dara aci o sarcina si unu dreptu pusu la dispositiunea preotului.

Astfelu fiendu lucrulu acest'a, ne-am intrebatu de ratiunea acestei intocmiri a legiuitoriului. Ne-am intrebatu adeca, ca pentru ce propriamente a intocmitu legiuitoriulu astfelu. Si am aflatu unu lucru fórte elementariu dupa asiediemintele bisericeii nóstre si anume : biserica si-are scopurile si mijlócele ei proprie, dela cari nu se póte abate, pana cand biserica este, si voiesce a remané biserica a lui Christos ; ér omulu carele ex professo este initiatu in tainele acestui santu asiedimentu, si carele legatu fiendu atát prin juramentulu seu preotiescu, cât si prin sórtea si viitoriulu seu de sórtea si viitoriulu bisericeii ; — ne da totu de odata garanti'a, ca in tóte lucràrile, ce se facu in numele bisericeii si pentru biserica, se va validitá si valorá spiritulu bisericeii.

Spiritulu bisericeii, precum lu-intielegemu noi, si precum are a ingrijí preotulu, cá se-se puna in aplicare in viét'a nóstra constitutionala bisericesca, se reasuma in urmatóarele trei momente :

1. Biserica si-are scopulu ei propriu si anume : a lucrá, cá se-se realizeze, si se devina faptu bunastarea vremelnica si veinica a credintiosiloru. Prin urmare fiecare actu alu bisericeii, fiecare conclusu, carele se ia in adunàrile nóstre bisericesci trebuie se-ne promoveze cu unu pasu inainte catra acestu scopu.

2. Armele bisericeii sunt numai doue ; jert'fa si doctrin'a, si respective crucea si evangeli'a. De unde urméza, ca totu ceeace se face in biserica, nu póte se aiba de arma si de mijlocu altcev'a, decât armele bisericeii.

3. Biserica este o institutiune intocmita astfelu de Intemeiatoriulu ei, cá vecinicu se vieze, si se lucreze si se reverse darurile sale asupra credintiosilor. Va se dica in totu ceeace facem in biserica si prin biserica, trebuie se se véda, ca lucràm nu numai pentru presente ; ci lucràm totu de odata pentru asigurarea si intarirea viitoriului.

Numai incát in o actiune bisericesca, fia ea de orice natura, se vede fienti'a de facia a acestoru trei momente, cari constituiescu spiritulu bisericeii, numai intru atát'a putem dice, ca actiunea respectiva este buna, si corespunde intentiunei, ce o urmarim printrens'a si trebuintieru bisericeii, altcum nu.

Noi am disu si alta data, ca daca lucrarea nóstra de ani sieptespediece incóce pre terenulu viétii constitutionale bisericesci nu ne-a fost mai spor-

nica, caus'a nu este ca dóra ómenii nostri, preoti si mireni de o potriua, nu aru fi aretatu, si nu aru fi desvoltatu destul zelu si destula bunavointia facia de biserica ; ci póteca in ceeace am facutu, n'am fost totdeun'a destul de petrungi de cele trei momente, cari constituiescu spiritulu bisericeii.

Cu potintia este, cá se nu fim fost destul de bisericani in administratiunea bisericeii.

Si nimenea nu se va mirá de acést'a.

Ni-s'au fost gramaditu de odata pré multe lucruri, tóte acceptau dela noi o buna solutiune. Si ómeni zelosi si infocati fiendu cu totii, in zelulu nostru cu potintia este, cá se fim perdutu din vedere din cand in cand câte unu momentu insemnatu ; ér acésta perdere din vedere ne-a facutu mersulu mai greoiu si sporiulu mai anevoiosu.

Nu este intentiunea nóstra a supune unui esamenu amenuntitu ceeace s'a facutu, si a aretá actele nóstre bisericesci, in cari s'a vediatu lucrandu spiritulu bisericeii.

Ne marginimu numai a amintí acésta imprejurare si trecemu inainte.

Vorb'a este numai, cá ceeace n'am potutu face pana acum se facem de aci nainte.

A priveghia si a ingrijí cá spiritulu bisericeii se-se véda, si se-se valideze in tóte actiunile bisericeii este neaperatu o detorintia a nóstra, a tuturoru. In prim'a linia punem acésta sarcina pre umerii preotiloru. Si nu o punem noi, o pune biserica prin santele si vecinicele ei asiedieminte, o pune statutulu organicu.

Pentru aceea este preotulu in comitetulu parochialu membru naruralu, ér in sinodulu parochialu presiedinte naturalu, pentrucá se priveghieze, cá totu ceeace se luca, si se hotoresce prin aceste corporatiuni se se hotorésca in spiritulu bisericeii.

Ómenii din comitetulu si sinodulu parochialu ómeni sunt si ei ; si cá ómeni potu se alunece, se fia preocupati, si se-se lase rapiti de câte unu currentu contrariu unei inaintári si promovári mai spornice a afaceriloru bisericesci.

Preotului inse nu-i este iertatu se dea nici celu mai micu semnu, pre câta vreme indeplinesce functiune bisericesca, ca este omu cu slabituni, si unu omu, carele se lasa a fi condusu de patimi.

Apoi dupa cum intielegemu noi, si dupa cum este in adeveru starea si chiamarea preotului, o functiune tot atát de insemnata a preotului este a presiedé in sinodulu parochialu, a fi de facia in comitetu si a luá partea cea mai activa in debateri, — precum este si functiunea ce o indeplinesce standu inaintea altoriului si ridicandu din inima rugatiuni pentru binele si fericirea credintiosiloru sei.

Numai in astfelu de tienuta a nóstra se va poté vedé pre noi, ca suntem ceeace suntem, si trebuie se fim.

Dar preotulu dupa conceptele bisericeii este pastoriu, ér pastoriu celu bunu „si pune sufletulu seu, pentru oile sale.“

Asia ne dice Mantuitoriu; ér noi prin juramentulu preotiescu ne-am legatu, si ne-am obligatu, ca astfelu se traimu, si astfelu se lucràm, precum ne invétia, si precum ne poruncese Celuce ne-a investitu cu darulu celu mare alu preotiei, si in numele caru'a viàm si lucràm.

Si turm'a nóstra cuventatória trece astadi prin multe necazuri, necazuri in ale economiei si prin aceste necazuri prin necazuri si mai multe in ale moralitáti.

Voim neaperatu noi toti preotii se fim ceeace suntem; ér daca astfelu voimu detorinti'a ne chiama, cá respundietori se fimu inaintea lui Ddieu si a ómeniloru de orice perdere suferé astadi poporulu in ale economiei si in ale moralitáti.

Se vinde cas'a si pamentulu unui poporeanu alu nostru pentru datoria. Noi suntem ce dantai, pre cari apésa respunderea pentru sórtea, carea l'a ajunsu pre numitul poporeanu.

Si cu dreptu cuventu.

Pentruca daca ne dedeam trud'a din vreme se-lu studiiàm, si se-lu cunóscem, se-lu povetiuimu, si se-lu indreptàm, cu potintia esté, ca Ddieu ne-ar fi ajutatu se-lu mantuimu.

Se intempla, ca unu poporeanu alu nostru se ruinéza din motivulu, ca in cas'a s'a nu traiesce in armonia cu socii'a s'a. Detorintia am avutu, si avem, cá pre astfelu de poporeanu se-lu scapàm, si se-lu indreptàm povetiuindu-lu cu blandetia, se restabilésc pacea si liniscea casnica, si se delatureze relele, si causele, cari conturba acésta pace.

Tain'a preotiei este mare, dar marimea ei se va vedé si se va cunósce numai atunci, cand celu ce chiamatu este de Domnulu a fi mare, va strebate si va luminá in tóte imprejurárele vietii credintiosiloru sei.

Epistolele parochului teneru.

I.

Domnule redactoru! Este de multu acum, de cand parochulu betranu multe invetiaturi ne da noue, preotileru mai teneri prin colónele acestei foi.

Si adeverulu vorbindu venerabilulu nostru colega, parochulu betranu, bine ne vorbesce, si bine ne glasuesce. Si vediendu eu ca dintre noi, cei teneri nimenea nu afla lucru demnu de a-i mai si respunde câte ceva, am ganditu se-me punu eu facia cu densulu, si se-i spunu si eu, ce gandimu noi, preotii cei teneri despre colegii nostri mai inaintati in etate.

Cam in paranteza se fia disu, unchiulu, parochulu betranu, nu ne pré face mari complimente noue, preotiloru teneri. Eu celu putienu m'am convinsu inse, ca totu ce-

eace ne dise la adres'a nóstra, ne dice cu bunavointia si inima parintésca.

De aceea eu mi-plecu capulu, si-lu cetescu cu dragu. Si sum siguru, ca asia voru fi facendu toti ceialalti colegi ai miei.

Intr'aceea inse rogu si eu pre unchiulu, parochulu betranu, cá precum l'am ascultatu noi cei teneri de câtiv'a ani incóce, se me asculte si densulu macar de asta data pre mine.

Noi, preotii teneri avem multu mai multe necazuri, decât betranii.

Mai antaiu si mai antaiu cand intràm in parochia, nu cunóscem poporulu, pentruca n'am avutu de unde se-lu cunóscemu; si astfelu nu putem fi destul de indemanatici si destul de practici in contactulu nostru cu densulu; alu doilea nu suntem destul de deprinsi nici cu slujb'a dumnedieésca, nici cu alte slujbe; ér alu treilea, si acest'a este baiulu celu mai mare: intràm toti in parochia, cá se incepemu dela vatr'a rece. Este unu felu de slujbasu pop'a romanescu, carele astadi nu mai are parochia in acésta tíera. La toti slujbasii li-s'a imbunatitu plátile, numai pop'a romanescu a remasu si astadi cu o platutia facuta pre timpulu imparatesei Mari'a Teresi'a. Ba in multe locuri platuti'a nóstra a scadiutu multu, de cum era pre atunci.

Apoi seraci'a, bat'o foculu ei s'o bata, are multe párti rele. Dintre tóte cea mai rea si mai primejdiósa este, ca te depriméza, si te duce la ticalosia. Si omu se fia, cá se-te poti tiené, si se nu aluneci pre acestu povernisiu. Apoi acum s'au mai schimbatu si vremurile. Ne-am invetiatu a mai trai si mai binisioru; si intre noi se fia disu, póteca a mai intratu si in noi, preotii teneri, spiritulu timpului de astadi, care bate totu cam pre o córda, si anume: a lucrá si a gandi putien dar incát se póte a trai comod.

Apoi catra tóte acestea se mai adaoge inca un'a, si anume, ca daca nu mergi cu lumea, lumea ti-dice, ca ai remasu inapoi de spiritulu timpului, esti unu omu imbetranitu fara vreme.

Sunt acum siese anu, de cand am pornitu si eu pre calea parochului betranu, dar desi acestu timpu este destul de scurtu, din nefericire au datu multe de capulu meu.

Am intratu in parochia, cá omu seracu. Si am mai avutu si noroculu se am o parochia, precum sunt multe ale nóstre. Am venitu aici cu idei si planuri frumóse, dar m'am convinsu mai iute, decât ce asi fi creditu, ca din tóte aceste idei si planuri nu se va alege nimicu daca nu voiu gandi la planulu planuriloru, ca adeca, cum se-mi assiguru si eu unu isvoru de venitu, din carele se potu, se traiescu. Stole, biru si sessiune parochiala erau si la parochi'a mea in concursu emolumentele preotului.

Dar venitul stolariu si birulu, cum a datu Ddieu. Multa alergetura, dar venitu putien. M'am convinsu, ca venitul meu principalu lu-poté avé numai din sessiune. Sessiunea mea nu potu dice, ca este nici buna, nici rea.

Este cá tóte sessiunile preotiesci, mai multu, mai putien nelucrata si negrijita.

Omulu, carele si-incepe carier'a intre astfeliu de im-prejurári nu pré are multu gustu de lucru si de lucrare, in ale bisericeii si in ale scólei.

Si ca acést'a noi, preotii teneri astfeliu o aflám, cand intrám iu parochia, caus'a este numai un'a, si anume, ca nici fericitii nostri antecesori, nici parochii betrani, dar nici sínódele, nici congresele nóstre de buna seama n'au potutu, si n'au aflatu mijlócele, cá se-ne creeze o stare materiala mai buna. Ne-a lasatu acésta grea sarcina pre umerii nostri, a celoru teneri.

Eu in parochi'a mea am facutu si in acésta privintia ceeace am potutu, si de voiu traí si de va vrea Ddiu voiu mai face câte cev'a. Dar este greu se-le faci tóte cand esti singuru, si mai cu seama cand esti si omu teneru si fara practic'a si intieptiunea pre carea o afla omulu numai in scól'a necazurilor vietii. De aceea am ganditu, ca bine ar fi, cá unchiulu, parochulu celu betranu se-ne spuna in câte v'a epistole frumose si unu planu, cum se facem, se putem se-ne inbunatatim starea si positiunea nóstra materiala, cá daca nu o putem duce noi preotii de astadi imai bine, se-o póta duce celu putien urmatorii nostri.

Am tóta nadejdea, ca parochulu betranu ne va vorbí si despre acést'a.

Eu am incercatu multe in acésta privintia, dar m'am convinsu, ca tóte cam schiopotéza, ér anii din urma m'au datu tare multu inderetru.

M'am silitu mai antaiu de tóte, cá se atragu poporenií catra biserica, si se traiescu cu densii in pace, si in anii 1883 si 1884 am vediatu, ca avendu bietii ómeni de unde mi-au solvitu birulu mai intregu, intregutiu. De asemenea in acei doi ani mi-plateau la functiuni si stolele bucuos.

Ca anulu 1885 s'a inceputu cris'a economica. A scadiutu pretiulu bucatelora si alu vitelora; si de atunci incóce cu incasárilé merge fórté greu.

Si cris'a economica dupa tóte semnele, asia se vede, are se mai tiená.

Acum acést'a este intrebarea; ca ce tienuta vomu luá noi preotii, si ce se faca si poporulu, cá se-ne putem tiené si in faci'a acestei acute serise.

Eu pana acum numai unu lucru am potutu affá, ca oste bunu si practicú, si anume reducerea cheltuieloru casnice si inmultirea óreloru de lucru.

Asceptu, cá unchiulu, parochulu betranu se-ne invetie mai multe.

Corneliu.

Culesulu viieloru in promontoriulu Aradului.

De langa cetatea Siriei in 4. Octomvre 1887.

Domnule redactoru! Datina betrana este, cá ómenii din promontoriulu nostru se fia veseli pre timpulu culesului. In anulu acést'a inse pre aici nu se vede veselí'a de odinióra. Ómenii sunt mai multu posomoríti, decât

veseli. Promontoriulu nostru cu unu numeru insemanatu de romani, si cu mai multe comune odinióra tari si puternice nu mai infacisíeza tari'a si puterea de odinióra.

Promontoriulu Aradului este vestitu din vechime de unu promontoriu bogatu in productiune de vinu bunu, si imporatu de o poporatiune romanéscá cu dare de mana.

Promontoriulu cá atare se intinde dela Radn'a spre apusu-médianópte pana la Silindi'a, si cuprinde in sene comunele: Radn'a, Paulisiu, Minisiu, Gyorocu, Cuvinu, Cvasintiu, Siri'a, Galsi'a, Musc'a, Magyaratu, Pancot'a, Agrisnu, Moer'a, Curtacheru si Silinghi'a cu o poporatiune de cam preste 20,000 de locuitori de nationalitate romana.

Isvorulu principalu de cascigu alu acestui poporu sunt viiele; ér celelalte ramuri de economia pana acum celu putien au fost numai ocupatiuni secundarie. Ómenii nostri din acestu promontoriu sunt parte proprietari de vii, parte si-casciga panea de tóte dilele cá vintieleri si cá lucratori de viia.

De câtiv'a ani a inceputu inse a-se incuibá totu in mai mare mesura filoxer'a in viiele din acestu promontoriu, si Ddiu scie, daca preste 4—5, ani seau dóra mai tardiu vomu mai poté vorbí de culeau, seau nu.

Incercárilé facute pana acum pentru sterpirea filoxerii n'au produsu nici unu resultatu. Si totu ceeace scimu, si vedemu pana acum este, ca pre ici pre colo vedi câte o viia cu totulu pustiita si nimicita, altele le vedi cu frun-diele de vitia ingalbenite, si altele le vedi standu inca vesele si neatínse de acestu insectu pustiietoriu.

Se facu acum incercári a-se inlocuí viti'a nóstra, acclimatisata aici cu soiurile ei nobile: rujitia, dinca, ranca, mustaferu, strugurulu negru, strugurulu paserescu etc. cu vitia americana, in carea se se oltoiéscá soiurile nóstre.

Ddiu scie inse ce succese vomu poté ajunge prin aceste experiménte.

Poporulu nostru din acestu promontoriu ori cu vii, ori fara vii, seau dóra cu vii mai putiene, decât astadi, trebuie se traiesca. Si astfeliu asupra umeriloru inteligentiei din promontoriu, si in specialu asupra preotiloru si invetiatoriloru apésá grele si mari sarcine.

M'am interesatu petrecendu pre aici câte v'a dile si de starea poporului si de starea inteligentiei romane din aceste párti, si mis'a spusu, cá din comunele insirate mai sus abia despre doue, seau trei s'ar poté dice, ca sunt in crescere, ér celelalte seau stau pre locu, seau ce este mai tristu dau inapoi.

Inteligentia mireana este putiena si anume câtiv'a notari. Deci tóta munc'a culturala este restrensa asupra preotiloru. Preotii si invetiatorii sunt mai cu seama ómeni teneri din generatiunea mai noua si ómeni cu multu zelu si cu multa bunavointia.

Intrebarea este acum, ca sci se-voru affá acesti ómeni in gréu'a positiune, in carea a impinsu filoxer'a poporulu nostru din acestu promontoriu?

Eu credu, ca dá, pentruca necazulu si necazurile invétia mai bine pre ómenii, cari vreau se invetie din necazuri, — decât tóte scólele din lume.

Vorb'a este numai, cá omulu, se se scie affá totdeun'a in situatiunea, pre carea i-o creéza imprejurárilé. Directiunea bisericeii si scólei din promontoriu trebuie deci se fia atientita de astadi inainte mai cu multa putere asupra vietii practice si asupra economiei poporului.

Preotii si invetiatorii din promontoriu au astadi o chiemare grea, si deci trebuie se se puna la panda, si se priveghieze si se invetie poporulu cu fapt'a si cu cuventulu a-se scí affá in nou'a situatiune.

Podgoreanulu din promontoriulu Aradului si-are propriulu seu modu de lucrare la viia, precum adeca l'a invetiatu din mosi stremosi. Si pana acum a fost

bunu, si s'a rentatu bine acestu modu de lucrare. Acum daca va trebui, cá podgorenií nostri se recurga manati de filoxera la mijloculu de a plantá si ei vitie americana, atunci neaperatu poporulu intregu trebuie se invetie modulu de cultura alu acestei vitie, carele precum aflu, recere munca si cunoscintie mai multa. Fara viia nu-i este iertatu se remana poporulu nostru din promontoriu. Si pentrucá poporulu nostru din promontoriu se-si póta insusi cunoscintiele trebuintiose pentru plantarea si lucrarea vitiei americane este neaperatu de trebuintia, ca invetiatorii din promontoriu se invetie acestu soi de lucrare din experimentele, ce se facu si dela profesorii ambulanti, cari precum audu, tienu prelegeri de acésta natura.

In cestiunea cu filoxer'a si cu cele ce au se urmeze, daca acestu pustietoriu insectu va mai continuá precum a inceputu biseric'a nóstra este dóra in prim'a linia interesata. Nu se póte adeca nici presupune, cá biseric'a se remana indiferenta, cand vorb'a este de esistenti'a si viitoriulu atátor mii de ómeni.

Cá unu alu doilea mijlocu, mi-se pare mie, ca ar fi fórté nimeritu, daca preotii si invetiatorii nostri ar stari cu fapt'a si cu cuventulu, cá poporulu nostru din promontoriu se pune mai mare pretiu pre economi'a campului decât s'a intemplatú acést'a pana acum.

De asemena este de doritu, si ar fi unu isvoru insemnatu de cascigu pentru poporulu nostru din promontoriu, daca s'ar deprinde a cultivá in mesura mai mare, decât ce s'a intemplatú acést'a pana acum, pomii nobili si gradinele de legumi, atát de multu neglese in unele párti la poporulu nostru.

Am atinsu aici aceste imprejurári, si sperazu, ca preotii si invetiatorii nostri din promontoriu voru intielege mai bine, ca ce este de facutu.

De aceea incheiu, dorindu-le, cá Ddieu se-le ajute se-le faca tóte cât mai bine.

Amiculu.

Calendariulu

tipografiei diecesei gr. or. romane a Aradului, pre anulu 1888.

Am anuciatu in doi numerii trecuti, ca a aparutu calendariulu, ce-lu eda tipografi'a diecesana din Aradu Vorbimu de asta data de nou despre acestu calendariu.

Si suntem siguri, ca cetitorii nostri si-voru dice: pré multa vorba pentru unu caledariu. Astadi cand aparu atát de multe calendarie romanesci, numai este nici decât unu lucru mare esirea de sub tipariu a unui calendariu.

Si adevverulu este, ca nu este unu lucru mare. Cu tóte acestea calendariulu tipografiei nóstre este de unu mare pretiu.

Calendariiele sunt unic'a carte, carea pana acum celu putien au strebatutu pana in cea din urma coliba tieranésca. Ele sunt deci pana acum uniculu mijlocu, prin carele vorbesce lumea literaria cu poporulu.

Acést'a fiend scopulu, pentru carele a inceputu a-se edá calendariulu tipografiei diecesane ne-am pusu intrebarrea, daca calendariiele aparute pana acum au corespunsu seau nu acéstui scopu ?

Si faptele, respective rezultatulu obtienutu in de-

cursu de 8 ani trecuti ne constata pana la evidentia, ca acésta carte a satisfacutu binisioru atát intentiuniloru tipografiei editórie, cât si trebuintieloru poporului.

La anulu 1879, s'a tiparitu primulu calindariu in 1500 de esemplare, ór acum de 3—4 ani incóce numerulu esemplarielor, ce se tiparescu, si se vendu s'a intretitu si chiar incincitu.

O dovéda de ajunsu, ca calendariulu tipografiei nóstre a sciutu se nimerésca gustulu cetitoriloru, si se-si creeze unu piatiu.

La acestu succesu au contribuitu apoi in-mesura fórté mare si dnii colectanti, cari au respanditu calendariulu in poporu, pentru carele vecinicu le vom fi cu multiemite.

Calendariulu aparutu pentru anulu 1888 nu numai. ca nu este inapoi'a calendarielor din anulu trecutu ; ei tocma dincontra cutezámu a afirmá, ca le-a intrecutu pre tóte. Este de unu cuprinsu multu mai mare, de unu cuprinsu fórté variatu, instructiviu si petrecetoriu.

Tipografi'a editória si redactiunea acéstui calendariu si-a facutu pre deplin detorinti'a cá cartea se corespunda scopului si numelui.

Dupace calendariulu se afla deja in manile publicului cetitoriu credem de prisos a mai supune cuprinsulu seu unei analise, deórece publiculu a avutu si pana acum ocaziune a-lu cunósce.

Ne marginimu deci numai a rugá pre dnii colectanti, cá se fie si facia de calendariulu pentru anulu 1888. cu aceiasi bunavointia, cu carea au fost facia de calendariiele trecute.

D i v e r s e.

* *Comitetulu fundatiunei* fericitei Elen'a Ghiba Birt'a s'a intrunitu in diu'a de 8/20 Octomvre a. c. in siedintia sub presidiulu Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu Ioan Metianu „Dintre obiectele pertratate cu acésta ocaziune, notám, ca s'au impartitu si 4 stipendie la 4 teneri romanu.

* *Himen.* Domnulu Timoteiu Popoviciu, clericu absolutu alu diecesei Caransabesiului, fiulu preotului Iosifu Popoviciu parochu si asesoru consistorialu din Satulu-nou si-a incredintiatu de fiitóre sotia in 24 Septemvre v. a. pre amabil'a domnisióra Elena Fizesianu, fic'a pretului Andreiu Fizesianu parochu in Pesacu. — Provedinti'a divina se-si reverse abundanti'a derurilo rus'ale ceresci asupr'a tenerei parechi, impartesindu-o in fericire neconturbata si viétia indelungata !

* *Societatea de lectura* a junimei studiöse dela institutulu nostru pedagogico-teologicu, incependu-si activitate pentru anulu scolariu 1887/88 s'a constituitu la 20 Sept. s. n. in urmatoriulu modu : Presidentu : Rev. D. Vasile Mangra prof ; vicepresidentu : Alecsandru Mihutia clericu, secretariu, Valeriu Magdu clericu, cassariu : George Micleu clericu, notariu ; Virgiliu Ursu Negru, clericu, viconotariu : Petru Stanutiú ped., bibliotecariu : George Telescu cleric, vicebibliotecariu : Ioanu Popoviciu ped., controloru : Iosifu Nisiu ped. — la comisiunea literara : Al. Mihuti'a, Romul Popovici, Mihaiu Pacatianu, Mochiu Van-

cea, Septimiu Severu Secula, Ioan Leucuti'a, clerici si Vasiliu Piurgiu ped. — In comisiunea revisora: Petru Pascu, Alecsandru Vasiadi clerici si Valeriu Ghilezanu ped.

* *Societatea de lectura* a clericilor din Caransebesiu s'a constituitu Joi in 1 Octomvre a. e. si a alesu pentru anulu 1887/8. urmatori functionari, de presiedinte Dlu Gerasim Serbu profesoru de teologie; vicepresiedinte Vicentiu Goitiu elericu cursu III; notariu de interne Traian M. Oprea clericu cursu III; notariu de externe Ioan Nicorescu clericu cursu III; bibliotecariu, Filori'a Cioloc'a clericu cursu II; cassariu Avram Corcea clericu cursu II. — Membrii in comitetu din cursulu alu III: Nicolau Brendeu, Dionisie Gontia si Solomonu Petrescu; din cursulu alu II: Nicolau Iurca, Octavianu Lachiti'a si Ioanu Murgu; din cursulu I: Ioanu Beldea, Nicolau Constantinovici si Petru Ieremia.

* *Bibliografia*. In dilele acestea au aparutu in Editur'a. *Librariu N. J. Ciurcu* in Brasiovu urmatórele cărți didactice pentru scólele poporale romane:

J. Dariu. „*Elemente de Fisica*“ pentru scólele popor. en mai multe figure intercalate in text. Pretiulu unu esemp. legat 30 cruceri.

Geografia patriei si elemente de geografia universala, pentru scólele pop. romane. Cu 12 figuri si cu map'a Ungaria colorata si impartita in Comittate. Pretulu brosatu 25 cr. legatu 30 cruceri.

Istori'a patriei si elemente din istori'a universala, pentru scólele pop. romane tractatu dupa metodulu biograficu in doua cursuri concentrice, cu portretele mai multoru regenti si barbati alesi. Pretulu brosatu 20 cr. legatu 25 cruceri. Aceste cărți didactice pentru scólele poporale romane suntu luerate dupa cerintele celui mai nou plan Ministerialu.

* *Multiamita publica*. In dilele acestea umblandu prin partile nóstre Ignatiu Herzberger, agentu din Wien'a cu ornamente bisericesci, si neaflandu pe subscrisulu acasa, dupace intielese ca sum la cas'a comunala, veni pe acolo a-me intrebá nu cumv'a avem lipsa de cev'a pentru s. biserica, — care pasiu la facutu intr'unu ciasu bunu ca dupa ce cumparai un'a cadelnitia pentru carea avem un'a suma de 20 fl. pe carea Ilustrisimulu Domnu Episcopu diecesanu o-a daruitu santei bisericei nóstre, dlu notariu comunalu Gavriilu Papp, pofli dela agentu se arete ce odedjii are, carele areta in mai multe soiuri, — dlu notariu si-insemn'a un'a, si incepù a pasi la acordu cu agentulu, — avendu eu spunendu-le ca de si am avé lipsa inse nu avem atáti'a bani, — On Dnu notariu carele si nainte de ast'a cu vre-o 3 ani ni-a mai infrumsetiatu biserica cu unu prapore frumosu, acum éra cu fapt'a sa esemplara, aretandu-si de nou marinimositatea, indemná si pre judele comunalu Nicolae Boeicu, si ambii in compania cu biserica cumparara un'a odesdia cu 70 fl. v. a. la carea suma contribuirea Domniile loru cu 46 fl. 67 cr. cand subscrisulu vediendu bunavointi'a si darnici'a crestinésca, nu am pututu a nu me invoi ca biserica cu unu pretiu de 23 fl. 33 cr. se cascade unu ornamentu frumosu si elegantu de pretiu intreita, — am primitu ofertulu si jertv'a buniloru crestini; — pe carea rogu ca si atotputerniculu Dumnedieu se o primésca si buniloru darnici se le inmultésca averile, si se le resplatésea insutitu si inmiitu. Deele Dumnedieu buniloru darnici si intregel loru familii viétia indelungata si fericire. — Suntem falnici cu astfelu de ante statatori in fruntea comunei, carii purcediendu cu frica lui Dumnedieu dela cas'a lui Ddieu, cu pietate si cu dragoste au doveditu in fapta cumca intru tóte cu pietate si cu dragoste crestinésca nisuescu a

povatiui pe locuiforii comunei nóstre Sioimosiu, carii sunt incredintiati portarei loru de grija; — primésca darniciu marinimosi si pe calea acésta cea mai profúnda multiamita dela subscrisulu — in numele comitetului parochialu. Sioimosiu, 6. Octomvre 1887. Iosifu Vuculescu, preotu.

* *Multiamita publica*. Vredniculu crescinu, in- cuventu, si fapta pentru ingrigire de mersulu trebiloru bisericesci si scolare a comunei Mones'a cu numele Nicolae Groz'a, in dilele din urma au cumparatu pe seam'a sftei biserice unu „prapore“, colóre neagra, cu pretiu de 14 fl. v. a. Pentru acésta fapta crescinesca, si altele, ce biserica recunose cá a avutu in person'a pré devotatului (crescinu Nicolae Groz'a econom) comitetulu parochialu pe acésta cale i-es-prima multiamita ferbinte. Mones'a 4 Octomvre. 1887. st. v, in numele comit. parochialu Terentiu Nonu, preotu rom. gr. ort.

* *Populatia orasieloru mari ale pamentului*. Statistica cea mai noua arata, ca pe pamentu se afá 162 orasie mari, adeca ose, cari au mai multu decátu 100 000 locuitori. Dintre acesti'a vin pentru Europ'a 80, pentru Asi'a 50, pentru Americ'a 20, pentru Afric'a 4 si pentru Australi'a 2. Afara de aceste orasie mari mai posede Europ'a inca 4 orasie, dintre cari fiecare are mai multu de 1 milionu de locuitori; acestea sunt Parisu, Londonu, Vien'a si Berlinu. Intre aceste patru orasie Londr'a e orasulu celu mai mare, caci are peste 4 millióne de locuitori. Cele mai multe orase mari din statele Europei le are Angli'a si anume 19. Asia are 9 orasie, dintre cari fiecare are mai multu decátu 1 milionu de locuitori, celu mai mare dintre, ele e capital'a Chinei, Peking, care are 2 milióne de suflete. Chin'a are cele mai multe orasie mari din Asi'a. New-York este orasiulu celu mai mare al Americi; acestu orasi are 1.200.000 locuitori si este in acelasi timp uniculu orasiu alu Americi, care are mai multu decátu unu milionu de locuitori. In Afric'a, Cairo cu 350.000 locuitorii orasiulu e celu mai mare si in Australi'a e Melbourne celu mai mare orasiu numerandu la 200.000 locuitori. Totu pamentulu numera dar numai 14 orasie, cari au mai multu decát unu milionu de locuitori.

* *Causele somnului*. Fisiologi distinsi s'au incercatu si se incéca si astadi a aratá, cari sunt causele cele adeverate, din cari provine somnulu. Wilhelm Preyer intr'unu tractatu plinu de spiritu si eruditune a redusu somnulu la formarea unoru substantie obositoare, cari substantie dupa cum ne spune elu, se forméza prin activitatea tuturor organeloru. Aceste substantie ingramadindu-se in creeri consuma ocsigenulu, care de altmintrelea este necesaru pentru functionarea acestor'a din urma; din caus'a lipsei de ocsigenu creerii, ne mai putendu functioná adorm si se desceapta numai atunci, cand substanțele obositoare s'au ocsidatu pe deplin si ocsigenulu póte influintiá liberu asupr'a creeriloru, iritandu de nou pe acesti'a.

In timpulul mai nou s'a constatat cu tóta siguran-ti'a, ca organismulu in totu timpulul activitáti sale produce intr'adeveru substantie, cari se asémána alcaloideloru planteloru si se numescu cu unu terminu trechnicu leu-comaine, cari au influintia de a provocá somnu si cari usioru se ocsideaza.

Unu naturalistu belgianu cu cunoscintie multilate-rale, cu numele Leo Errer'a, intr'o disertatiune a s'a tie-nuta inaintea societáti antropologice din Brússela a amin-titu, ca descoperirea mai sus pomenita, póte servi de basa sigura intru a esplicá somnulu in unu modu adevratu scientificu, precum si ivirea periodica a aceluia.

Cu ivirea somnului si cu nefunctionarea celor mai multe organe, încetă de a se mai produce „leucomaen“ care in totu timpul, cât omulu dórme se reduce din ce in ce prin unu feliu de procesu din partea sangelui osigenatu, asia ca atunci, cand omulu se descépta „leucomaen“-ulu e redusu la unu minimumu. Cu desceptarea omului din somnu incepe ér producerea treptata a „leucomaen“-ului si acestu procesu se repetéza in continuu.

Resultatele dobandite, in ceea ce privescu esplicarea somnului prin formarea amintiteloru substantie, corespundu intru tóte fenomeneloru, ce se vedu la somnu. S'a observatu, ca in cea dintai'a óra somnulu e fórte greu, si cu timpul devine din ce in ce mai usioru, asia ca, catra diua ajunge si cea mai mica influintia de a desceptá pre omu. —

E probabilu, ca in decursulu somnului, se mai intempla si alte procese, cari contribuescu la recreerea organismului.

* *Vacile laptóse.* Acum câtv'a timpu in Franci'a s'a facutu niste incercări fórte insemnate, din cari industri'a laptárieloru in streintate, trage folóse fórte insemnate.

Asia s'a cautatu a se aflá daca temperatur'a apei de beutu are vre-o inriurire asupr'a catatimei de lapte ce o da vac'a in timpu de 24 óre.

S'au luatú siese vaci, dintre cari trei s'au adaptatu in timpu de cincispredece dile, cu apa, care avea 15 grade centigrade de temperatura: ér celelalte trei, in acelasi timpu s'au adaptatu afara cu apa, a carei'a temperatura erá rece ca si a aerului. Dupa trecere de 15 dile, vacile cari s'au adaptatu afara mai nainte, au fost in urma adapate in grajdu cu apa, a carei'a temperatura erá de 15 grade, ca si la celelalte; ér cele ce erau adapate in grajdu li s'au datu afara ap'a.

Din aceste experientie s'a constatatú, cá vacile, cari s'au adaptatu in grajdu cu ap'a la 15 grade temperatura, au datu o mai mare catatime de lapte; si din potrivá, când au fost adapate afara a datu todéun'a o catatime de aprópe unu litru mai putienú.

Cei cari se ocupa cu comerciulu laptelui si indeobste toti agricultorii, potú trage de aci un folosu, cunoscendu cá adaptatulu cu apa rece face cá vacile se dee mult mai putienú lapte.

— Pentru-cá cheituielile de intretienerea vacilor se póta fi sustienute trecu, negresitu, cá venitul dupa produsulu ce-lu dau aceste animale se fie indestulitoru; si ori-care vaca nu póte da o catatime de lapte, care se tréca costulu intretinerii lorú. —

Atát când se cumpera vac'a ori vitiéu'a, cât si când se cresce anume pentru laptarie, industriisii au nevoie se cunósca, mai nainte de a víri unu capitalu pentru cumperarea si intretienerea lorú, daca vac'a sau vitiéu'a dá garantie de a fi bune laptóse.

Insusirea unei vaci de a fi mai multu laptósa decât o alt'a, stá si in caracterulu de rasa, dar mai multu in caracterulu individualu, cáci vaci de aceeași rasa nu potú dá si nu dau aceeași câtatime de lapte; — semnele dupa care se pot cunósce — semnele vaciloru de lapte — sunt unele ordinare, cunoscute inca de multu si altele cercetate si observate de catra unu agricultorú francezú anume Guénon.

Intre cele dintaiú sunt: capulu, micu ochii vis, córnelé spitielate mici si ascutite, regiunea spinarii si a sielelor drépta si uscative, asia cá intre fiecare osu se fie unu sientiuletú sioldurile departate, ugerulu mare si asiediatu mai multu inainte, fluérile subtiri si uscative, pielea móle si dulce.

Caracterulu particularu pentru cunóscrea aptitudinei laptóse ale unei vaci, ilu datorimu lui Guénon, harnicului si staruitorulu agricultorú francezú. Acestu caracteru stá in dispositiunea periloru pe perineu.

— Perineu se numesce positiunea pielei cuprinsa intre anus si organele genitale; Guénon inse intielege partea cuprinsa dela ugeru pana la anus; cá se intielegemu metod'a s'a, trebue se-i primimu si acésta numire.

In dispositi'a periloru pe acésta regiune sta observati'a lui Guénon. La o vaca buna de lapte, perii pe acésta parte anu o directiune de jos in sus, in res-per; si acésta asiediare a perului Guénon o numesce ecusson. Cu cât ecusonul are o intindere mai mare, mai lata, si perii vor fi mai fini, mai scurti si mai tásosi; cu atát'a laptele va fi mai bunu si in mai mare catatime si ales, daca pielea ecusonului va fi galbue si unsurósa la pipaitu.

Asemenea trebue cá la o vaca buna de lapte, perii se fie regulatu asiediati de jos in sus, când directi'a lorú va fi dela drépt'a la stang'a sau vice-vres'a, atunci nu avem a face cu o vaca laptósa.

Guénon printr'o staruintia si o observatiune neintrerupta de preste 25 ani, asupr'a acestorú lucruri, a adusu unu mare serviciu agriculturii franceze si hqlandese. Ar trebú si agricultur'a nóstra se se folosésca de aceste observatiuni, netágaduitu de insemnate.

„G. S.“

Concursé.

Pentru deplinirea parochiei de class'a prima din comun'a Micalac'a, remasa vacanta dupa mórtea preotulu Ioanu Monti'a, se escrie concursu cu terminu de 30 dile dela prim'a publicare a acestui concursu in fói'a „Biserici'a si Scól'a.“

Emolumintele impreunate cu acésta parochia sunt celea ce leau avutu si preotulu de mai nainte, adeca:

a) Un'a sesiune parochiala cu competentia de pasiune de 12 jugere pamentu aretoriu, carea pe anulu 1888 e esarendata prin Ven. Consistoriu, si alesulu de acolo si va primí competentia.

b) birulu preotiescu indatinatu dela 170 numere de casa, si anume dela celea cu pamentu cate un'a mesura grau, dela celea fara pamentu cate 50 cr.

c) Venitele stolari.

Se obsérva ca la casulu candu comun'a bisericésca va fi constrinsa a deschide si a trei'a scóla, si comun'a n'ar fi in stare a dotá pre alu treilea invetiatoriu, alegandulu preotu va fi indetoratu a purtá si sercin'a de invetiatoriu in scól'a a trei'a.

De asemine se observa ca pentru alegendulu preotu comun'a bisericésca nu are casa parochiala, ci singuru va trebú a se ingrigí de cortelu.

Dela recurrenti se recere se aiba cualificatiunea prescrisa in §-lu 15 p. a. diu „Regulamentulu pentru parochii.“

Recursele ajustate cu documintele recerute de suscitatu §-alu regulamentulu, precum si cu documintele despre ocupatiunea de pana aci, atestatu de conduita si moralitate, — au a se trimite pana la terminulu susu espusu Reverendissimulu Domnu protopresviteru alesu alu Aradulu Moise Bocsianu, in Curticiu.

In recourse reflectantii au se espuna ca cunoscu sã primescu intru tóte conditiunile din concursu.

Recurentii cu observarea celorlora prescise in §-lu 18 din „Regulamentul pentru parohii“ au a se presentá inaintea alegatorilor pentru a cantá respective a celebrá si a cuventá in vre-o duminica ori alta di de serbatóre.

Datu din siedinti'a comitetului parochialu din Micalac'a tienuta la 21. Sept. (3. Octomvre 1887.)

Pentru Comitetul parochialu :

Ioanu Ciór'a,
presedinte.

Contielesu cu ; MOISE BOCSIANU, m. p. adm. protop.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea postului invetiatorésca dela scóla confesionala gr. or. din comun'a **Hodisiu**, inspect. Silindiei, cot. Aradului cu terminu de alegere pe 26. Octomvre st. v. 1887.

Emolumintele 1) In bani gat'a 120 fl. 2) $\frac{1}{4}$ Sesiune de pamentu, parte aratoriu parte fénatie, 3) 10 sinici bucate, 4) 10 orgii de lemne 5) 6 fl. pentru scripturistica 6) pentru curatitulu scólei 6 fl. 7) pentru conferintie 10fl. 8) cuartiru liberu si gradina de legume.

Competintii vor produce atestatu 1. Ca sunt romani de rel. gr. or. 2) Atestatu de conduita 3) Testimoniu de limb'a magiara. Competentii sunt avisati a se presentá in vre-o duminica séu serbatóre in sant'a biserica din Hodisiu, pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele astfeliu instruate au a-se substerne M. On. Dnu Acseintu Chiril'a, inspectoru in Silindi'a, u. p. Tantiu, Hodisiu, la 4. Octomvre 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : ACSENTIU CHIRIL'A, m. p. inspectoru scolariu.

—□—

Conform ordinatiunei archieresci din 6. Septemvre a. c. Nr. 3269 se escrie concursu pentru indeplinirea parochii vacante gr. or. romane din comun'a **Partia**, protopresviteratul Timisiorii, cu terminu de alegere de 30 de zile dela prim'a publicare in „Biserica si Scóla“, a caria emoluminte sunt : Ajutoriu dela Veneratulu Consistoriu 200 fl. v. a. birulu si stolele usuete in comun'a dela credintiosii gr. or. computeate la 150 fl. v. a.

Recursele ajustate conform statutulu organicu si adresate comitetulu parochialu sunt a se trimite Rvrd. Domnu protopopu Meletiu Dreghiciu, in Timisiór'a pana la 1. Noemvre a. c. avendu recurentii a se presentá in o Duminica ori serbatóre spre a-si aretá desteritatea in rituale si cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea : MELETIU DREGHICIU, m. p. Protopresv. Timisiorii.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca gr. or. din **Prajesci**, in inspectoratulu Buteniloru, carea este dotata cu salariu anuala de 100 fl. 8 sinice bucate, 8 sténgini de lemne, 2 mesuri fasóle, 11 jugere pamentu, cuartiru liberu cu gradina, — se escrie concursu pana la 8. Noemvre a. c. in carea di va fi si alegerea.

Recurentii in restimpulu acest'a si-voru substerne recursele loru pe calea inspectoratulu scolariu din Buteni (Butyin).

Prajesci, la 5. Octomvre 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : CONSTANTIN GURBANU, m. p. ppresviteru, inspect. cerc. de scóle.

—□—

Prin acést'a se escrie concursu pe vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a **Temesesti**, cu terminu de alegere pe 18/30. Octomvre 1887.

Emolumintele sunt :

1. In bani gat'a 100 fl. 2) pentru naturalie 92 fl. 3) 10 orgii de lemne in natura, 4) $\frac{1}{2}$ sesiune pamentu aratoru pe dealu si padure, 5) cuartiru liberu cu intravilanu, 6) spese de conferintie invetiatoresci 8 fl. 7) Pentru Curatoritu 6 fl.

Dela recurenti se recere se aiba cualificatiunea prescisa in statutulu organicu si se se presenteze in vre-o Duminica ori serbatóre in biserica din Soborsinu, spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Aspirantii au a-si subterne recursele loru adresate Comitetul parochialu din Soborsinu Preconratulu Domnu Vasiliu Belesiu protopresviteru in Radn'a.

Soborsinu la 20. Septemvre 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : VASILE BELESIU, m. p. protopresv.

—□—

Pentru deplinirea postulu de preotu impreunatu cu celu invetiatorésca gr. or. de class'a a III din **Bunea**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de 25. Oct. st. v. 1887.

Emolumintele sunt : un'a sesiune de 30 jugere, parte aratoriu parte fénatie ; platiu parochialu intravilanu de $\frac{3}{4}$ jugeru ; 600° gradin'a scólei ; $\frac{1}{2}$ jugeru estravilanelu scólei ; cate un'a mesura de cucuruza despoiata dela 100 numeri de casa ; stol'a indatinata si anume : cate 20 cr. pentru un'a molitva ; pentru un'a logodna, vestiri si cununia la olalta 5 fl. pentru un'a inmormentare simpla la cei peste 7 ani 3 fl. 50 cr. sub 7 ani fl. 20cr. : pentru cetirea unui evangelistu 1 fl. ; afara d'aceea in bani numerari 100 fl. v. a. — 20 meti cucuruza in bómbe, 10 meti gráu, 7 orgii de lemne din cari se incaldiesce si scóla, si locuintia libera in localitatea scólei.

Recursele ajustate conform §-lui 13 din „Statutulu organicu“ se se tramita pana la 23. Octomvre st. v. 1887 parintelui protopopu tractualu Georgiu Greciunescu, in Belincz p. u. Kiszetó ; avendu recurentii a se presentá in vr'o duminica ori sarbatóre in biserica locala, spre a-si aretá desteritatea in cantári ori cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine : GEORGIU CRECIUNESCU, m. p. protopresviteru tractualu.

—□—

Pantru deplinirea parochiei gr. or. vacante de class'a III din **Dubesci**, se escrie concursulu cu terminu de alegere pe diu'a de 18/30 Octomvre 1887.

Emolumintele sunt : un'a sesiune de 32 jugere parte aratoriu parte fénatie ; stol'a indatinata si birulu parochialu cate un'a respective $\frac{1}{2}$ mesura cucuruza in bómbe dela 150 numere de case, si platiu parochialu intravilanu de $\frac{1}{2}$ jugeru.

Recursele ajustate conform §-lui 13 din „Statulu organicu“ se se tramita pana la 16/28 Octomvre a. c. parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu, in Belincz p. p. Kiszetó ; avendu recurentii a se presentá in vr'o Duminica ori sarbatóre in biserica locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari ori cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : GEORGIU CRECIUNESCU, m. p. protopresviteru.

—□—